

1. ☒ Ούλοφ Πάλμε & Επάφου & Χρυσίππου 1, Ζωγράφου,
☎ 210 74 88 030
2. ☒ Φανερωμένης 13, Χολαργός,
☎ 210 65 36 551
www.en-dynamei.gr

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΛΑΤΙΝΙΚΩΝ Β' ΛΥΚΕΙΟΥ

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2021

ΚΕΙΜΕΝΑ

<ul style="list-style-type: none"> • Narrat de incolis barbaris et de terrā gelidā. • Poētam curae et miseriae excruciant. • Epistulis contra iniuriam repugnat. 	<ul style="list-style-type: none"> • Αφηγείται για τους βάρβαρους κατοίκους και για την παγωμένη χώρα. • Οι φροντίδες και οι δυστυχίες βασανίζουν τον ποιητή. • Με επιστολές ενάντια στην αδικία μάχεται.
<ul style="list-style-type: none"> • Graeci Troiam oppugnant et dolo expugnant. • Aenēas cum Anchīsā, cum nato etcum sociis ad Italiam navigat. • Sed venti pontum turbant et Aenēan in Africam portant. • Regīna Aenēan amat et Aenēas regīnam. • Denique Aenēas in Italiam navigat et regīna exspīrat. 	<ul style="list-style-type: none"> • Οι Έλληνες πολιορκούν την Τροία και (την) κυριεύουν με δόλο. • Ο Αινείας με τον Αγκίση, με τον γιο και με τους συντρόφους πλέει προς την Ιταλία. • Αλλά οι άνεμοι ταραάζουν την θάλασσα και (μετα)φέρουν τον Αινεία στην Αφρική. • Η βασίλισσα αγαπάει τον Αινεία και ο Αινείας τη βασίλισσα. • Τέλος ο Αινείας πλέει προς την Ιταλία και η βασίλισσα πεθαίνει.
<ul style="list-style-type: none"> • Tum Cēpheus Andromedam ad scopulum adligat; • belua ad Andromedam se movet. • Repente Perseus calceis pennātis advolat; • puellam videt et stupet formā puellae. 	<ul style="list-style-type: none"> • Τότε ο Κηφέας δένει την Ανδρομέδα σε βράχο· • το κήτος κατευθύνεται προς την Ανδρομέδα. • Ξαφνικά ο Περσέας καταφθάνει πετώντας με φτερωτά σανδάλια· • βλέπει την κοπέλα και θαμπώνεται απ' την ομορφιά της κοπέλας.
<ul style="list-style-type: none"> • Apud antīquos Rōmānos concordia maxima sed avaritia minima erat. • Rōmāni in suppliciis deōrum magnifici sed domi parci erant. • Iustitiā inter se certābant et patriam curābant. • In bello pericula audaciā propulsābant et beneficiis amicitias parābant. 	<ul style="list-style-type: none"> • Στους αρχαίους Ρωμαίους υπήρχε πάρα πολύ μεγάλη ομόνοια αλλά ελάχιστη πλεονεξία. • Οι Ρωμαίοι ήταν μεγαλόπρεποι στη λατρεία των θεών αλλά οικονόμοι στην ιδιωτική τους ζωή. • Συναγωνίζονταν μεταξύ τους ως προς τη δικαιοσύνη και φρόντιζαν την πατρίδα. • Στον πόλεμο απομάκρυναν τους κινδύνους με τόλμη και αποκτούσαν συμμαχίες με ευεργεσίες.

1. Να μεταφράσετε τα υπογραμμισμένα αποσπάσματα.

Μονάδες 20

2. α. Να αναφερθείτε στην στενή συνάφεια της ρωμαϊκής λογοτεχνίας με την ελληνική γλώσσα και γραμματεία ως βασικό χαρακτηριστικό της πρώτης. (μονάδες 7)

Το πρώτο και βασικό χαρακτηριστικό της ρωμαϊκής λογοτεχνίας είναι η **στενή συνάφειά της με την ελληνική γλώσσα και γραμματεία**. Η διαπίστωση ότι «η Ελλάδα, ενώ κατακτήθηκε, κατέκτησε τον άγριο νικητή και εισήγαγε τις τέχνες στο αγροτικό Λάτιο» (Οράτιος) επαληθεύεται πλήρως στο χώρο της λογοτεχνίας.

Το ιδανικό της κατοχήστων δύο γλωσσών και λογοτεχνιών (δηλ. της ελληνικής και της λατινικής: *utriusque linguae peritia*) ενσαρκώνεται σ' όλους τους ρωμαίους λογίους και λογοτέχνες, από τον Ναίβιο και τον Πλάυτο μέχρι τον Κλαυδιανό και τον Βοήθιο. Πλήθος ελληνικές λέξεις, και μαζί μ' αυτές και τα αντίστοιχα πολιτισμικά φορτία, μεταφέρονται και πολιτογραφούνται στο ρωμαϊκό λεξιλόγιο - και συχνά έτσι επιβιώνουν μέχρι σημεραστis ρωμανικές γλώσσες. Τα ελληνικά πρότυπα γονιμοποιούν τα ρωμαϊκά ταλέντα: δίχως την αττική κωμωδία δε θα υπήρχε Πλάυτος ούτε ο Βεργίλιος χωρίς τον Όμηρο ούτε ο Οράτιος χωρίς τους αρχαϊκούς λυρικούς ή ο Σενέκας χωρίς την αττική τραγωδία.

β. Να αναφέρετε τρεις λόγους στους οποίους αποδίδονται οι ομοιότητες της λατινικής με την ελληνική γλώσσα.

Οι ομοιότητες της Λατινικής με την Ελληνική οφείλονται:

1. στην κοινή καταγωγή από την Ινδοευρωπαϊκή (π.χ. *duo-δύο, fero-φέρω, pater-πατήρ*),
2. στα πολιτιστικά και γλωσσικά δάνεια του ελληνικού αποικισμού στην κεντρική και κάτω Ιταλία, από τη Νεάπολη και την Κύμη μέχρι τη Σικελία,
3. στην κατάκτηση της ελληνικής Ανατολής από τους Ρωμαίους. Το πρώτο μεγάλο δάνειο των Ρωμαίων από τους Έλληνες ήταν το αλφάβητό τους: από την αποικία της Κύμης υιοθέτησαν τον 8ο/7ο αι. π.Χ. μια παραλλαγή ελληνικού δυτικού αλφαβήτου. Συνεπώς το «λατινικό» αλφάβητο, που σήμερα έχει γίνει παγκόσμιο κτήμα, είναι στην πραγματικότητα ελληνικό.

(μονάδες 3)

Συνολικά Μονάδες 10

3. Να ενοπίσετε στα κείμενα μία ομόρριζη λατινική λέξη για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις της νέας ελληνικής:

πλήθος, ένας, ναυτικός, βεντάλια, σκόπελος, ιδέα, μαρίνα, δώμα, μινιατούρα, αντίκα.

plena, unica, navigat, venti, scopulum, videt, marīnam, domi, minima, antiq̄uos

Μονάδες 10

4. Να συμπληρώσετε τα κενά επιλέγοντας την κατάλληλη για κάθε περίοδο λατινική φράση (δύο λατινικές φράσεις περισσεύουν): **a priori, status quo, casus belli, tabula rasa, sine qua non, erga omnes, modus vivendi.**

- i. Η απόφαση για απολύσεις αποτελεί για τους εργαζομένους **casus belli** εναντίον της εργοδοσίας, δήλωσε ο πρόεδρος του συνδικάτου.
- ii. Με τη συμφωνία αυτή των δύο κρατών το όνομα στο οποίο κατέληξαν θα ισχύει **erga omnes** και όχι μόνο μεταξύ των δύο συμβαλλόμενων κρατών.
- iii. Κατά τον Κοντ, ο χώρος και ο χρόνος υπάρχουν **a priori** σε όλες τις αναπαραστάσεις γύρω μας.
- iv. Οι υποψήφιοι για την αρχηγία του κόμματος πρέπει να αναζητήσουν ένα **modus vivendi** για χάρη της ενότητας του κόμματος.
- v. Η συστηματική μελέτη είναι **sine qua non** για την επιτυχία στις Πανελλαδικές εξετάσεις.

Μονάδες 10

5. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους:

- Ovidius: κλητική ενικού **Ovidi**
- querelarum: αιτιατική πληθυντικού **querelas**
- barbaris: αιτιατική ενικού στο ουδέτερο γένος **barbarum**
- sociis: γενική ενικού **socii**
- se: τον ίδιο τύπο στο β' πρόσωπο **te**
- quae: γενική ενικού στο ίδιο γένος **cuius**
- deo: γενική πληθυντικού **deorum / deum**
- bello: ονομαστική ενικού **bellum**
- suppliciis: ονομαστική στον ίδιο αριθμό **supplicia**
- eis: αιτιατική ενικού αρσενικού γένους **eum**

Μονάδες 10

6. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους της οριστικής για καθέναν από τους παρακάτω τύπους:

- exulat: β' πληθυντικό πρόσωπο ενεστώτα και παρατατικού **exulatis / exulabatis**
- desiderat: α' ενικό πρόσωπο ενεστώτα και παρατατικού **desidero / desiderabam**
- renarrat: γ' πληθυντικό πρόσωπο ενεστώτα και παρατατικού **renarrant / renarrabant**
- urget: α' πληθυντικό πρόσωπο ενεστώτα και παρατατικού **urgemus / urgebamus**
- delecti: το γ' πληθυντικό πρόσωπο ενεστώτα και παρατατικού **deligunt / deligebant**

Μονάδες 10

7. Να κλίνετε την οριστική ενεστώτα του ρήματος <<sum>>.

sum, es, est, sumus, estis, sunt

Μονάδες 3

8. <<Oraculum incolis respondet: «regia hostia deo placet!»>>. Να μεταφέρετε τους κλιτούς τύπους στον αντίστοιχο τύπο του άλλου αριθμού.

Oracula incolae respondent: << regiae hostiae deis (diis / dis) placent!>>

Μονάδες 7

9. in terra, domi: Να δηλώσετε την κίνηση σε τόπο. **ad / in terram / domum**

Μονάδα 2

10. de terrā gelidā: Να μετατρέψετε τον εμπρόθετο προσδιορισμό ώστε να δηλώνει την στάση σε τόπο.

in terra gelida ή terra gelida (απρόθετα λόγω επιθετικού προσδιορισμού)

Μονάδα 1

11. **ex annis**: Να δηλώσετε το εξωτερικό αναγκαστικό αίτιο με την προθέση <<**propter**>> και **απρόθετα**.

- **propter annos**
- **annis**

Μονάδα 2

12. Να αναγνωρίσετε συντακτικώς τους τύπους με έντονο χρώμα στο κείμενο.

- **poeta**: παράθεση στο Ovidius
- **querelarum**: γενική αντικειμενική στο plenae
- **Troiam**: αντικείμενο στο oppugnant
- **dolo**: αφαιρετική του τρόπου στο expugnant
- **Denique**: επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο p. navigat
- **filiam**: κατηγορούμενο στο Andromedam
- **incolis**: αντικείμενο στο nocet
- **regia**: επιθετικός προσδιορισμός hostia
- **se**: αντικείμενο στο movet
- **calceis**: αφαιρετική του οργάνου στο advolat
- **valde**: επιρρηματικός προσδιορισμός του ποσού στο gaudent
- **deorum**: γενική αντικειμενική στο suppliciis
- **Iustitia**: αφαιρετική της αναφοράς στο p. certabant
- **pericula**: αντικείμενο στο propulsabant
- **eis**: δοτική προσωπική κτητική στο erat

Μονάδες 15

